

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології
на тему:

**СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІДИОМ У ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ
КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ**

Студентки групи Пкор21-20
факультету східної і слов'янської
філології
денної форми здобуття освіти
Освітньої програми:
Корейська мова і література та
переклад, західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.066 Східні мови та
літератури (переклад включно),
перша – корейська

Дерев'яно Владислави Олександрівни

Науковий керівник:

викл. Даліда А. В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИ АСПЕКТ СЕМАНТИКИ ІДИОМ У ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	6
1.1. Роль ідіом у художній літературі.....	6
1.2. Ідіоми в корейській мові їх класифікація та походження.....	9
Висновки до Розділу 1.....	18
РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА ХУДОЖНЬОГО ВИКОРИСТАННЯ ІДИОМ В КОРЕЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	20
2.1. Аналіз ідіом на прикладі літературних творів корейської мови.....	20
2.2. Класифікація використовуваних ідіом у корейській мові.....	27
Висновки до Розділу 2.....	31
ВИСНОВКИ.....	33
초록.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	37
ДОДАТКИ.....	39

ВСТУП

Мова кожної країни є унікальною. Розвиваючись протягом століть, вона набуває своїх особливостей, зокрема лексичних. Серед таких лексичних особливостей можна виокремити ідіоми (фразеологізми). Виникнення фразеологічних одиниць зумовлене здебільшого потребами суспільства, якому подобаються нові й доцільніші вислови, аніж повсякденні слова. Без ідіом важко досягти більш природнього та емоційного мовлення. Замість використання неологізмів або багатьох існуючих слів кожного разу для позначення нових термінів і об'єктів, можна полегшити мову належним чином і модифікувати та гармонізувати слова, які вже використовуються, щоб створити новизну та стислість з меншими зусиллями. Так називають ефект експресії та економії мови, які забезпечили часте та швидке вживання ідіом у повсякденному житті.

Однак, ідіоми зустрічаються не тільки в усній формі, але й в письмовій. Художня література завжди багата на виразне використання мовних засобів, серед яких особливе місце посідають ідіоми.

Актуальність дослідження зумовлена великою кількістю ідіом, які трапляються в корейській художній літературі та потребою в їх тлумаченні. Семантична характеристика ідіом у художній літературі корейської мови допоможе детальніше з'ясувати за яких саме обставинах, з якою метою та як саме автори можуть використовувати ідіоми. Не варто забувати, що правильний аналіз фразеологізмів відіграє важливу роль у формуванні унікального стилю автора та виразності твору. Зокрема, це допоможе покращити навички мовознавства поціновувачам корейської мови та літератури.

Мета нашої роботи полягає в ретельному семантичному аналізі ідіом на прикладі художньої літератури корейської мови та розкриття природи ідіом у художніх текстах, виявлення їхнього внеску у творчий процес письменника та розуміння змісту твору читачем.

Завдання:

1. Дослідити, яку роль ідіоми відіграють в художній літературі. Розглянути теоретичні аспекти семантики ідіом в корейській мові. Визначити класифікацію ідіом корейської мови, їх походження.
2. Практично дослідити ідіоми на прикладі з художньої літератури та провести семантичний аналіз обраних для практики фразеологізмів.

Об'єктом дослідження є ідіоми у корейській мові, в той час як **предметом** являється їх семантична характеристика на прикладі з корейської художньої літератури.

Матеріалом дослідження в курсовій роботі виступає частина корейської лексикології, а саме ідіоми (фразеологізми), приклади ідіом, приклади з корейської літератури, такі як роман Хан Канг “Вегетаріанка”; оповідання Лі Хьо Сока “Коли цвіте гречка”; роман Кім На Хе “Я вдаю дурня, кажучи, що не люблю”; роман Ян Гуйджа “Люди Вонгмідона”; роман Чо Чан Ін “Дружина”; вірш Кім Джин Гьон “Без коріння полова гниє”; вірш Чхве Мьон Сука “Сходячи з гори”; романі віршами Чхве Мьон Хі “Хонбуль”; вірш “Біла чапля, не ходи, де ворони вештаються”; вірш-сатира Лі Джіка “Ворона чорна, а біла чапля, не смійся”. Частина традиційних та класичних казок, таких як казка про Хинбу і Нольбу; казка Банг Чон Хвана “Брат тигр і брат дроворуб”. Також матеріалом слугували іншомовні словники для класифікації ідіом та словники ідіом.

При написанні роботи, використовувалися описовий, порівняльно-історичний **метод**, а також метод аналізу для практичної частини.

Наукова новизна дослідження зумовлюється тим, що воно зосереджено не просто на теоретичних засадах стосовно ідіом корейської мови, а на конкретних прикладах з літератури з подальшим семантичним аналізом.

Практичне значення роботи полягає у тому, щоб результати цього дослідження сприяли кращому розумінню мовних та культурних аспектів художньої творчості у

корейській літературі для новачків та поціновувачів корейської мови. Таким чином, цей аналіз робить свій внесок у розвиток лінгвістики та розширенню знань у галузі корейської мови та літератури.

Обсяг і структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів (теоретичний та практичний), підпунктів до розділів, висновків до кожного розділу, загального висновку, анотації корейською мовою, списку використаної літератури та одного додатку. Загальна кількість сторінок: 41.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНИ АСПЕКТ СЕМАНТИКИ ІДИОМ У ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

1.1. Роль ідіом у художній літературі

Ідіоматичні вирази цікаві своєю функцією в мові, оскільки вони семантично наповнені набагато більше, ніж кожне слово окремо. Навіть якщо ідіоми є метафоричними та образними, після їхнього розуміння вони стають відчутною та виразною рисою будь-якої мови. Вони дозволяють мовцеві висловлюватися, формулюючи певні почуття, не кажучи про це прямо. Крім того, ідіоми пропонують культурне розуміння суспільних стандартів, принципів і вірувань, дозволяють нам зрозуміти думки, емоції та погляди мовця.

У письмовій формі ідіоми використовуються як літературний прийом для надання контексту персонажам, мові та обстановці, а також вони можуть допомогти додати трохи гумору до твору. Ідіоми можна використовувати для передачі сенсу, не кажучи щось напрому. Це може зробити письмовий твір цікавішим та захоплюючим, а також забезпечити додатковий шар розуміння читачеві. Але також варто зазначити, що не завжди використання ідіом є влучним чи доречним. Це пов'язано більше з культурними особливостями, які закладені в них, а також з фактом, що більшість сталих виразів використовуються також у симбіозі з розмовним стилем. Зазвичай, це стосується академічного письма чи наукової літератури, яка написана високою мовою та ідіоми просто звучать недоречно.

Ідіоми, як правило, дуже значущі лише для носіїв мови/читачів мови оригіналу. Якщо помітити і повністю зрозуміти ідіоми у контексті, то вони можуть допомогти додати відчуття рідного та знайомого у текст. Варто зауважити, що не правильно визначені або помилково використанні сталі вирази, очевидно, не матимуть бажаного ефекту. Але для того, щоб ідіома (фразеологізм) була ефективною, потрібно знати, як

правильно використовувати її у мові і також мати певну лексичну базу, аби правильно визначати такі лексичні одиниці в тексті та правильно їх розтлумачувати.

Ідіоми грають важливу роль у художній літературі, додаючи текстам глибину, образність і емоційне багатство та певну автентичність. Наведемо деякі аспекти ролі ідіом у художній літературі:

1) *Емоційне забарвлення:*

Ідіоми можуть виражати емоції та настрої більш виразно та яскраво у тексті, ніж звичайні вирази та слова. Вони можуть додати реченням емоційного тону та глибини, що впливає на сприйняття літературного твору.

2) *Творчий вираз:*

Автори використовують ідіоми щоб збагатити твір, прикрасити власний творчий вираз. Адже читати гарно написаний текст набагато захоплююче, ніж “сухі” абзаци. Використання ідіоматичних виразів впливає і на створення оригінальних образів персонажів. Ідіоми часто допомагають розширити мислення та ширше подивитися на ситуацію, розкриває потенціал тексту. Це допомагає зробити текст унікальним і цікавим для читача.

3) *Образність та алегорія:*

Багато ідіом мають образний характер або алегоричні властивості. Вони дозволяють авторам створювати виразні образи та глибокий смисловий підтекст. Це допомагає часто творам з великою кількістю описів.

4) *Стиль і індивідуальність:*

Використання фразеології може підкреслити стиль автора і додати його індивідуальний відтінок до твору. Різні письменники можуть використовувати ідіоми по-різному, що відображає їхню унікальність. Використання ідіом розширює лінгвістичний

арсенал автора, надаючи йому більше засобів для точного і креативного висловлення. А оскільки ідіоми додають образності, їх використання може зробити твір більш взнаваним.

5) Семантична глибина:

Ідіоми часто мають глибокий семантичний зміст, який може розкривати складні ідеї, концепції або філософські погляди. Для цього автору варто використовувати їх правильно, щоб досягти бажаного ефекту. Застосування ідіом не є легкою справою, дуже часто це також і ризик як для автора, так і для перекладача та читача в майбутньому. Наміри, з якими була вживана ідіома, можуть не бути перекладені правильно, текст може звучати занадто невимушено для ситуації, або просто вираз був підібраний невлучно.

6) Лінгвістичні переваги:

Не варто забувати, що використання ідіом в літературі впливає не тільки на сприйняття тексту читачем в емоційному плані, але й допомагає людям, що вивчають мову оригіналу покращити своє володіння мовою, збагатити лексичний запас та наблизитися до звучання носіїв мови. А науковці-лінгвісти можуть використовувати ідіоми в літературі як своєрідний предмет дослідження.

7) Культурний контекст:

Ідіоми часто відображають культурний контекст та традиції країни, про яку йде мова у творі або ж мова оригіналу автора, що робить твір більш насиченим та виразним для читача. Саме завдяки особливостям мовних виразів, що найчастіше не можна перекласти буквально, з'являється змога збагатити свої знання щодо фразеології та звичаїв носіїв мови оригіналу. Завдяки ідіомам, що є характерними, наприклад, до певної історичної епохи, можна підкреслити автентичність даної епохи та заглибити читача у атмосферу твору.

1.2. Ідіоми в корейській мові їх класифікація та походження

У кожній мові є вирази, які вже вивчені та вживаються носіями мови, які важко підтвердити граматичною узгодженістю чи перекладом за словниковим значенням кожного компонента, враховуючи загальну регулярність мови. Саме такі вирази ми звикли називати “ідіомою”.

Для того щоб детально розглянути тему ідіом для початку потрібно розуміти загальну наукову термінологію. Згідно лінгвістичній термінології: **ідіома або ж фразеологізм** – це стійке словосполучення або вираз, який має визначений семантичний відтінок і є важливим елементом мови, що формується внаслідок довготривалого використання в мовленні спільноти. Це синтаксично і семантично фіксована структура, яка набуває визначеного значення, виходячи за межі літерального розуміння компонентів.

До фразеології у широкому розумінні відносять ідіоми, фразеологічні сполучення і стійкі фрази (прислів'я, крилаті вирази, фрази-привітання тощо, які нерідко виходять за межі словосполучень, тобто є реченнями). У вузькому – лише ідіоми та стійкі сполучення слів, функціонально співвідносні зі словом як номінативною одиницею мови (Кочерган, 2010, с. 290).

В корейській мові ідіоми також грають не малу роль. Перші згадки про прислів'я та приказки були помічені ще у книзі XIII століття – “Історія трьох держав” (“삼국유사”). Однак саме лінгвістичні дослідження або хоча б приблизні вивчення були опубліковані вже ближче до XVII століття вченими на чолі з ученим Хон Ман Чон (홍만중) в збірці “순오지”, що містила приблизно 1300 прислів'їв та розкривала тлумачення. Після цього різні науковці почали більш глибоко досліджувати зміст різних фразеологізмів та випускали збірки з народними висловами (Жила, 2011).

У 1971 році з появою книги лінгвіста Кім Чон Тека “Вивчення ідіом” (이디엄 연구) почався новий етап становлення фразеології як самостійної лінгвістичної науки. Дослідження мовознавця дало поштовх до подальшого розвитку фразеології. Кім Джон

Тек назвав фразеологізм такими термінами *이디엄 / 관용어* та дав нове тлумачення **фразеологізм** – це складне слово, словосполучення або речення, що має особливу синтаксичну структуру і за значенням схоже до слова, його компоненти мають узагальнено-переносне значення. (Жила, 2011).

Для більш чіткого розуміння ми можемо звернутися напряду до його досліджень, де Кім Чон Тек стверджує наступне: “Ідіома – це об’єкт дослідження в теорії літератури та лінгвістичній теорії. У широкому розумінні вона стосується всього мовного складу на основі його відносних характеристик порівняно з іншими мовами. Однак зазвичай воно використовується у вузькому значенні для позначення методу вираження, унікального для мови. Словоформа як значна мовна одиниця за унікальним способом вираження називається ідіомою. Коли це особливо називається *관용구*, це означає, що два або більше слів використовуються разом або у відповідності, так що комбінація в цілому виражає певне фіксоване значення. У цьому плані він має синтаксичний характер. Синтаксична комбінація цієї ідіоми повинна мати унікальну структуру, у якій значення всієї ідіоми неможливо зрозуміти, дивлячись на значення лише її компонентів. (пропущено) Тому стверджується, що ідіоми слід називати *관용어*, наголошуючи на їх відмінності від фраз у світлі їхніх особливих характеристик.” (Кім Чон Тек, 1971, с. 98-99).

Поняття ідіом і сам термін “ідіоми” розвивалися по-різному залежно від дослідника. Існують також різні думки щодо встановлення понять верхнього та нижчого рівнів, але зазвичай “ідіоми” вважаються поняттями вищого рівня.

Хван Хве Йон у своїй роботі “Дослідження корейської ідіоматичної мови” зазначає: “Група слів-ланцюжків, у яких два або більше слів по суті відповідають одне одному, називається ідіомою. Однак фразеологічні сполуки, які змінилися і стали майже схожими на слова, непридатні для того, щоб називати їх словосполученнями, тому їх можна безпечно називати ідіомами без необхідності суворого розмежування між словами та словосполученнями. Відмінності між ідіомами та повсякденними словами приблизно такі. Ідіоми універсальні, як і повсякденна мова, оскільки вони широко

використовуються суспільством, але вони особливі з точки зору граматики та структури, що робить їх неграматичними. З точки зору змісту чи моралі, це не є пристойним чи звичайним і, як правило, має сильне відчуття вульгарності. Крім того, риторика є більш метафоричною та перебільшеною, ніж простою чи фактичною” (Хван Хве Йон, 1978, с. 9).

Кім Мін Су, до прикладу, мав своє тлумачення цього поняття: “Мова має певний спосіб вираження чогось, і один із прикладів цього називається ідіомою. Ідіома відноситься до 관용어 або 관용구, тому вона стосується як граматичних, так і лексичних речей. У лексичному плані вони називаються ідіомами (фразами) (관용어(구)) або 속이, і ці ідіоми – це речі, які дуже тісно пов'язані між собою або пов'язані з певним значенням. (пропущено) Коротше кажучи, можна сказати, що ця діадема є особливістю мови (мовлення), яка має значення, відмінне від граматичного та логічного значення, визнаного в цілому (Кім Мін Су, 1964, с. 152-153). Ідіома – це складне слово, яке стало фразеологізмом, і його також називають 관용어(구) або 속이 (Кім Мін Су, 1971, с. 76).

У корейській лінгвістиці нема чіткого розмежування між різними типами народних висловлювань. Вираз “прислів'я та приказки” зазвичай вживають без відокремлення прислів'їв від приказок, і використовують як загальну назву окремого фольклорного жанру. Для їх позначення вживаються терміни “속담” (соктам), “격언” (кьогон) та “이언” (іон), що є синонімами. З давніх часів на позначення прислів'їв, приказок, крилатих слів та афоризмів існувала власна термінологія. На відміну від української мови в корейському мовознавстві поняття “прислів'я, приказки, афоризми” передаються одним терміном 속담 (соктам). Тож збереглося понад десять понять, що є синонімами слову 속담 (прислів'я): “옛말” (єтмал), “상말” (санмаль), “상담” (сандам), “격언” (кьогон), “격담” (кьокдам), “이언” (іон), “이어” (ію), “속언” (согон), “속어” (сого), “속설” (соксоль), “비언” (пион), “이담” (ідам), “고담” (кодам), “금언” (кимон) (Жила, 2011).

У сучасній корейській лінгвістиці вживають переважно лише три терміни: 속담, 격언, 이언. Вони фактично витіснили з ужитку всі інші. Хоча нерідко ці терміни

семантично змішуються, але можна розмежувати відтінки їх значень. Наприклад, “속담” відповідає українському поняттю “прислів’я”, або “паремія”, “격언” дослівно означає “зразкові вирази” (тобто повчальні вислови, конфуціанські сентенції і висловлювання видатних історичних особистостей), “이언” – просторіччя. На позначення одиниці дослідження у фразеології зафіксовано такі терміни: 관용구, 속어, 이디엄, 관용어, 익힘말, 악은말, 관용표현. (Жила, 2011).

Шім Дже Гі в свою чергу поділив ідіоматичні вирази на два типи: *іменникові ідіоми*, які функціонують на основі іменника, і *дієслівні ідіоми*, які функціонують на основі дієслова. Також він включив у види фразеологізмів такі поняття: ідіоми, сленг, метафори та табу, а ідіоматичні вирази на рівні фрази та речення включають прислів’я, старі ідіоми, табуйовані історії, довгі прислів’я, тлумачення снів, прислів’я, і сентенції, прислів’я, загадки, вітання (Шім Дже Гі, 1986, с. 29).

Наприклад, *дієслівними ідіомами* можуть виступати:

1) *박차를 가하다* (буквальний переклад: пришпорити, що має те саме значення, що й ідіома китайського ієрогліфа *주마가편(走馬加鞭)*, що означає докладання сили та ентузіазму для швидкого виконання завдань, як бичування коня, що біжить, щоб змусити його бігти швидше. Змінене значення: додавання сили, щоб пришвидшити прогрес.)

2) *눈을 감아 주다* (буквальний переклад: закрити очі; цей вислів використовується, коли хтось знає про чужу помилку, але навмисне не визнає її (звільнити когось від чогось)).

3) *쿨러 온 호박* (буквальний переклад: закатаний гарбуз; це кажуть, коли трапляється щось несподівано хороше або ви отримуєте багатство. У другому випадку значення таке ж, як “отримувати несподіваний прибуток”. Схожа приказка: “*호박이 넝쿨째로 굴러떨어졌다*” – “Скотився гарбуз по лозі”).

Тепер розглянемо деякі приклади *іменникових ідіом*:

1) *약방의 감초* (буквальний переклад: солодкий корінь в аптеці; це відноситься до людини, яка втручається у все, що відбувається, маючи на увазі багато лікарських трав, які містять солодку. Також може бути метафора чогось, що повинно існувати в позитивному ключі, залежачи від контексту).

2) *누워서 떡 먹기* (буквальний переклад: їсти рисовий пиріг лежачи; це означає, що йдеться про щось, що можна зробити легко).

3) *어깨에 힘을 주다* (буквальний переклад: давати сили в плечі; це використовується, коли людина поводить зарозуміло та нахабно).

Типи ідіом також включають:

1) **семантичні ідіоми**, загальне значення яких не збігається зі значенням фактичної ідіоми, навіть якщо основне значення кожного слова в ідіомі поєднується (наприклад, *비행기를 태우다* (хвалити когось, щоб змусити його відчути себе привабливим або важливим, іноді нещиро), *한 손 놓다* (розслабитися після подолання критичного моменту)) і значення яких розуміється так само, як і повсякденна мова;

2) **синтаксичні ідіоми** (наприклад, *갈피를 못 잡다* (неможливість зрозуміти значення або сюжет слів або ситуацій), *별로 ~ 아니다* (щось не дуже подобається, недовподоби)), де слова повинні йти разом;

3) **рідні словоформи** (наприклад, *손을 벌리다* (просити гроші, просити позичити гроші), *입이 무겁다* (вміти тримати таємниці));

4) **іншомовні** (наприклад, *빙산의 일각* (труднощі або проблеми, які є частиною набагато більшої біди; “лише верхівка айсберга”), *鳥足之血* (корейський еквівалент: *조족지혈* (Метафора для “дуже малої кількості”)));

5) **змішані** (наприклад, *큐피드의 화살을 맞다* (“поцілити стрілою купідона”; сильно закохатися), *타월을 던지다* (еквівалент українською “підняти білий прапор”; визнати поразку, здатися)) тощо.

Ідіоми також поділяються за граматичними особливостями і структурою:

1) **речення** (наприклад, *그 눈이 그 눈이다* (термін, який використовується, коли є люди чи групи, які протистоять або рівняються між собою, і рівень обох є подібним (у поганому сенсі)), *눈이 젖무르다* (означає “очі поранені, налиті кров’ю та мокрі від сліз”));

2) **фраза** (наприклад, *가슴에 못을 박다* (завдати емоційного болю));

3) **словосполучення** (наприклад, *구들장군* (людина, яка не може використовувати свою енергію на вулиці, а вдома лише голосно кричить), *파리목숨* (під час війни або під японським колоніальним правлінням вираз насправді означав, коли хтось жорстоко пожертвував життям людини. Нині він використовується, коли звичайних людей звільняють або отримують невігідне становище на роботі));

4) **складна форма слова** (наприклад, *닭고집* (“куряча впертість” – це драгливий термін для впертої людини. Зрештою, це прислів’я означає впертість, як корова чи курка, які роблять те, що хочуть));

5) **похідна форма слова** (наприклад, *객소리* (говорити різко)).

Крім того, є ті, що походять з **історичних подій** (наприклад, *함흥차사* (походить від історичної події, яка сталася на початку заснування династії Чосон. Буквальне значення ідіоми – “гонець, що йде до Хамхенга”, але справжнє значення – “від відправника досі немає новин”), ті, що взяті з **конкретних територій** (наприклад, *평양잡다* (піймати трошки вдачі)), і ті, що походять з **образних виразів** (наприклад, *새발의 피* (метафора для дуже незначної речі або надзвичайно малої кількості), *땅 짚고 헤엄치기* (дуже легко, тому що немає конкуренції)).

Згідно з даними досліджень, у корейській мові існує приблизно 4000 ідіом. Відносне співвідношення семантичних і синтаксичних ідіом становить приблизно 10:1, при цьому семантичні ідіоми становлять майже всі корейські ідіоми. В етимологічному

відношенні переважає вихідна форма слова, в будові – словосполучення, в лексиці – складена форма, у складі – дієслівна форма.

До цих характеристик, також можна додати класифікацію Шим Дже Гі, стосовно *лексичної характеристики*.

По-перше, лексичні характеристики ідіоматичних виразів включають незамінність, високу частоту лексики, пов'язаної з тілом, і варіативність через пропуски. Незамінність означає, що якщо фіксовану лексему, з якого складається ідіоматичний вираз, замінити іншою лексикою, то значення ідіоматичного виразу втрачається. Наприклад, у виразі “비행기를 태우다” (означає хвалити когось, щоб змусити їх почуватися привабливими чи важливими, іноді нещиро) 비행기 (літак) змінюється на пасажирський літак або реактивний літак, то ідіома втрачає своє початкове переносне значення та перетворюється на буквальне значення (“покатати на літаку”) (Шим Дже Гі, 2010).

Крім того, словниковий запас, який складають ідіоматичні вирази, включає багато іменників, пов'язаних із частинами тіла. У корейській мові існує багато ідіоматичних виразів, особливо тих, що стосуються тіла, наприклад 얼굴(обличчя), 손 (рука), 발 (нога), 눈 (очі) та 입 (рот). За словами Лі Санг Ок, існує 205 ідіоматичних виразів, пов'язаних з очима, 150 ідіоматичних виразів, пов'язаних з руками, і 126 ідіоматичних виразів, пов'язаних з ротом. Було встановлено, що кількість ідіом, що виражають ці частини тіла, досить велика не тільки в Кореї, а й в інших країнах. Також, серед сталих виразів деякі загальноживані словники пропускають іменники та використовуються як образні вирази, а не як буквальні значення. Показовим прикладом є “한잔하다” (укр. “пропустити по стаканчику” або “випити алкогольний напій”). Можна сказати, що “한잔하다” – це лексика, яка стала ідіоматичним виразом, оскільки слово “술” (“алкоголь”) пропущено (Лі Санг Ок, 1993).

На ідіоматику корейської мови вплинуло багато культурних, соціальних та історичних чинників, які допомогли фразеологізмам набути того вигляду, який так

знайомий корейцям, вченим або ж звичайним поціновувачам корейської мови. Звичайно, основним джерелом фразеологізмів був народ. Саме виходячи з побуту, народної творчості, стародавньої літератури, буденних ситуацій та звичаїв, формувалися крилаті вислови, що формували культурне підґрунтя сторіччями.

Однак, якщо брати до уваги, що сучасна корейська лексика має у собі три напрямки: чисто корейська лексика, корейсько-китайська лексика (основою якої є лексика китайського походження, що широко використовується корейцями) та запозичена лексика з різних мов, то можна відповідно зауважити, що і у корейській фразеології є відповідні напрямки. Між науковцями немає сталої класифікації, але досліджуючи типи декількох вчених можемо підсумувати, що за походженням виділяють найчастіше:

- 1) чисто корейська фразеологія;
- 2) фразеологія китайського походження;
- 3) запозичена фразеологія.

Розглянемо, наприклад, власне корейські прислів'я:

1) *고생 끝에 낙이 온다* (буквальний переклад: “після важкої праці приходить щастя”); значення: винагорода прийде після важких часів або зусиль;

2) *밤낮으로 새우다* (буквальний переклад: “не спати весь день і ніч”); значення: наполегливо працювати або докладати зусиль, щоб щось зробити;

3) *가는 말이 고와야 오는 말이 곱다* (буквальний переклад: “добре слово добре лише тоді, коли воно добре йде”); значення: якщо ви поведетеся з іншими доброзичливо й ввічливо, до вас ставитимуться відповідно;

4) *바늘 도둑이 소도둑 된다* (буквальний переклад: “зłodій голки стає зłodієм худоби”); значення: попередження, що маленька крадіжка може призвести до великої крадіжки;

5) *시작이 반이다*: (буквальний переклад: “початок – половина успіху”); значення: починати щось є найважливішим, і коли ви починаєте, процес до кінця буде природним.

Також не варто забувати, що одним з найважливіших чинників впливу на формування корейської мови була китайська. Через досить тісну історію сусідства двох країн, корейська мова набула видозмінень таких як, наприклад, велика кількість запозичень китайського походження, що складають майже половину лексичного запасу. Багато старих ідіом виникли в період воюючих царств . Під час кампанії проти політиків “сто учнів” (велика група мислителів, які з’явилися в Китаї під час весняно-осіннього періоду воюючих царств, особливо після 5 століття до нашої ери) часто використовували історичні анекдоти, а самі учні та політики створювали їх, переживаючи всілякі драматичні події. Ці події зійшлися разом і використовувалися як *고사성어* (ідіоми), утворивши багато сучасних ідіом. З цієї причини стародавні ідіоми рідко зустрічаються в текстах, написаних під час періоду Цзіньмень або Весняного та Осіннього періодів.

Але навіть ідіоми китайського походження мають окремі види:

1) *한자성어*: Ідіома китайських ієрогліфів: ідіома, що складається з китайських ієрогліфів і містить метафори, як-от байки, уроки чи інший вміст, взятий із класичної літератури.

2) *고사성어*: Стародавня ідіома: серед ідіом китайських ієрогліфів, слово, яке означає значення, отримане зі старої історії.

3) *사자성어*: Чотирисимвольна ідіома: китайська ідіома, що складається з чотирьох китайських ієрогліфів.

Такі ідіоми складаються з китайських ієрогліфів, а також є виразами, похідними від китайської історії, філософії та літератури. Нижче наведено кілька прикладів корейських ідіом китайського походження:

1) *일거양득* (一舉兩得) (буквальний переклад: одне вбивство, дві перемоги); український еквівалент: “одним пострілом вбити двох зайців”; значення: отримайте дві вигоди від однієї дії;

2) *십중팔구* (十中八九) (буквальний переклад: дев'ять з десяти); значення: “майже готово”, тобто приблизно вісім або дев'ять з десяти. Це означає, що це вірно в більшості випадків або ситуацій. Цей вираз часто використовуються в повсякденному житті корейців і використовуються в різних ситуаціях;

3) *일편단심* (一片蛋心) (буквальний переклад: шматок червоного серця); непряме значення: “незмінне серце, яке виходить із серця”. Це також означає незмінну лояльність та цілеспрямованість;

4) *동문서답* (東問西答) (буквальний переклад: “питають про схід, відповідають про захід”); значення: питають про одне, відповідають про інше;

5) *설상가상* (雪上加霜) (буквальний переклад: “на поверхні снігу ще й іній”); значення: біда не приходить одна;

Висновки до Розділу 1

У Розділі 1 було розглянуто теоретичні аспекти семантики ідіом і, ми мали змогу детальніше розібрати природу походження ідіом, їх обширну систематику та не менш обширну характеристику. Так, наприклад, нам відомо, що величезна кількість вчених вже багато років досліджувала предметно фразеологію та мала своє бачення стосовно визначення терміну “ідіома”, її походження та характеристики.

Крім того, завдяки дослідженню, вдалося проаналізувати роль ідіом в художній літературі, що безумовно допомагає запам'ятати та використовувати їх у повсякденні. Адже в усній формі фразеологічні одиниці (ФО) додають неабиякого різноманіття мовленню спікера, а також показують власне глибинне багатство мови. У письмовій ж формі ідіоми використовуються як літературний прийом для надання контексту

персонажам, мові та обстановці, а також вони можуть допомогти додати трохи гумору до твору.

Ідіоми є важливою та, беззаперечно, невід'ємною частиною не тільки фразеології загалом, а й людського життя. Завдяки ним можна зрозуміти епоху, контекст, країну та регіон, де людина зростала чи мала нагоду побувати. Вони є культурним та лексичним надбанням кожного народу історія яких закарбована в мові. Крилаті вислови допомагали людям кожного періоду висловлювати свої власні переживання в повсякденному житті, деякі ідіоми прийшли з міфології та розповідей предків, певні сталі вирази мали силу лише через розповсюджену літературу, а певна кількість з них не була навіть записана, а зберігається уже впродовж багатьох століть на устах людей, передаючись із покоління в покоління.

Таким чином цей розділ розкрив теоретичні питання щодо семантики ідіом та заклав фундамент для якісного дослідження практичної частини роботи.

РОЗДІЛ 2.

СПЕЦИФІКА ХУДОЖНЬОГО ВИКОРИСТАННЯ ІДИОМ В КОРЕЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

2.1. Аналіз ідіом на прикладі літературних творів корейської мови

Для кращого розуміння ідіом, варто звернутися до першоджерел. Звичайно, більшість ідіом є продуктом повсякденного мовлення і не має конкретних цитувань, однак, література та народна творчість зберігає у собі найрізноманітніші сталі вирази, а також саме вони дали життя багатьом ідіомам.

У цьому підрозділі ми детально розглянемо приклади ідіом (фразеологізмів) окремо в авторській літературі, а також зачепимо деякі приклади з народної творчості, зокрема казок, які містять в собі незліченну кількість ідіоматичних виразів.

Візьмемо до прикладу твір відомої корейської письменниці Хан Канг “Вегетаріанка”, в якому події всього твору відбуваються у контексті суспільства 1980-х років Південної Кореї та розповідають про важку долю жінки, яка обрала вегетаріанство після жажливого сну забою тварин. В цьому творі основні події ми спостерігаємо від обличчя чоловіка головної герої, який нерідко використовує ідіоми, в тому числі ті, що описують його ставлення до багатьох речей та характеризують його як персонажа. Сталі вирази виконують у даному творі функцію підсилення емоцій у конкретних ситуаціях та передають атмосферу тогочасного патріархального суспільства.

- 1) *바가지 긁다* (буквальний переклад: “шкребти глечик”); український еквівалент: “бити глечики”, значення: цей вислів означає “пилити чоловіка”, тобто сваритися на підставі хатніх справ тощо. Вислів використовувався чоловіком для позначення свого презирства до жінок, які телефонують на роботу чоловікам та “пилять їх”. Він вважає, що такі жінки є “незручними” та відчуває полегшення, що його дружина досить пасивна в стосунках;

- 2) *체면이 서다* (буквальний переклад: “зберегти обличчя”); український еквівалент однаковий з перекладом, значення: врятувати репутацію. Вислів використовувався у ситуації, коли чоловік головної героїні намагався зберегти обличчя перед керівництвом, адже йому було соромно та ніяково, що дружина могла його спаплюжити розмовами про вегетаріанство. Це показує читачеві позицію героя – він не сприймає серйозно образ життя своєї жінки та її стиль харчування і вважає це наближеним до божевілья;
- 3) *완전히 맛이 갔어* (буквальний переклад: “смак зіпсувався”); значення: цей вислів часто використовується не в прямому перекладі, а в якості ідіоми, спрямовану на те, що хтось зійшов з розуму, поводить як божевільний. Цей вислів, на ряду з іншими синонімами, використовувався по відношенню до головної героїні, щоб описати її одержимість вегетаріанством;
- 4) *말문이 막히다* (буквальний переклад: заблоковане мовлення); український еквівалент: втратити дар мови, значення: нема чого сказати. Цей вираз використовувався для позначення шоку як реакцію на інформацію, що героїня не змінює свій спосіб харчування кардинально і більше не збирається їсти вживати м’яса;
- 5) *썰기를 박다* (буквальний переклад: забити клин); український еквівалент: знов за рибу гроші, значення: заздалегідь прийняти тверде рішення, щоб уникнути проблем у майбутньому, наполягати на чомусь. Використовуються у випадку, коли чоловік головної героїні намагається переконати батьків дружини, що вона сходить з розуму. Він влучно знаходить слова аби виставити себе у ролі жертви та застосовує цей вираз в своїх думках, зазначаючи, що від своєї мети не піде;
- 6) *눈에 밟히다* (буквальний переклад: ступати по снігу/ потрапляти в очі); значення: це вираз, який ви можете використовувати, коли ви продовжуєте про щось думати, не можете викинути щось з думок (не завжди у хорошому сенсі). Ця ідіома була використана, коли головну героїню, яка наполягає на

тому, щоб бути вегетаріанкою, відчуває, що вона потрапляє на очі іншим людям, та їх реакція і погляди “засідають у неї в голові”;

- 7) *면목이 없다* (буквальний переклад: без честі/не мати гідності); значення: цей вираз можна знайти в словнику з визначенням “я збентежений і не маю сміливості зустрітися з іншими”. Це також фраза, яка передає значення роздумів про те, що ніхто не може підняти обличчя, тому що йому дуже соромно. Цей вислів використовувався в романі неодноразово батьками головної героїні, як вираження сорому перед зятем через те, що головна героїня стала вегетаріанкою, і йому доводиться терпіти незручності;

Ідіоми зазвичай можна зустріти в казках, адже саме вони нерідко є першоджерелами деяких з них. Традиційні казки, або ж стародавні історії, міфи, що були основою для корейської літератури, містять у собі величезну кількість фразеологізмів з в якості алегорії або ж емоційного окрасу оповідання.

- 1) *꿩 구워 먹은 자리* (буквальний переклад: місце, де можна поласувати фазаном на грилі); значення: прислів'я, яке стосується того, щоб щось робити, не залишаючи слідів. Прикладом вживання цього прислів'я можна побачити в оповіданні письменника Лі Хьо Сока “메밀꽃 필 무렵” (Коли цвіте гречка). Там ця ідіома використовувалась для опису таємничої дівчини, в про яку розповідає герой твору, закоханий у неї: “...하나 처녀의 꼴은 꿩 구워먹은 자리야.”: “Образ цієї дівчини – непомітний та скритний.”
- 2) *시치미를 떼다* (буквальний переклад: відпустити дурниці); український еквівалент: вдавати з себе дурня, значення: вдавати, що хтось чогось не робив, або вдавати, що не знає, що сталося, навіть якщо знає. Цей вираз використовує в назві свого роману письменниця Кім На Хе “사랑하지 않는다고 시치미 떼다” (Я вдаю дурня, кажучи, що не люблю). Завдяки ідіоми ми одразу можемо зрозуміти, що мова у творі буде йти про важку історію кохання, головні герої якої заперечують свої справжні почуття.

- 3) *흥부와 놀부* (буквальний переклад: Хинбу і Нольбу); значення: заохочувати добро і карати зло. Найвідомішим прикладом використання цього прислів'я є класична казка часів Чосон.

Давним-давно в одному селі жили брати на ім'я Хинбу і Нольбу. Вони вдавали, що були в хороших стосунках, коли їхні батьки були живі, але після смерті їхніх батьків підлий Нольбу забрав усе майно, яке їхні батьки залишили йому, і вигнав доброго Хинбу, не давши йому жодної копійки. Разом зі своїми дітьми він наполегливо працював, що прогледуватись. І навіть на його благання дати трохи рису, отримував лише по лопатою по обличчю. Однак, одного дня Хинбу врятував ластівку від змії. Після цього сім'я молодшого брата почала мати вдачу та багатство. Нольбу, який почув цю новину, захотів і собі вдачу, але через жадібність отримав лише нещастя та втратив усе майно і дім. Сім'я Нольбу стала жебраками. Згодом, за допомогою доброго Хинбу, Нольбу усвідомив свою помилку, виправився і жив у дружбі з братом.

- 4) *궁여지책* (буквальний переклад: відчайдушний крок); український еквівалент: раз мати родила, раз гинути прийдеться, значення: придумати хитрість після важкої ситуації. Стосується плану, складеного для виходу з глухого кута. Таке прислів'я можна зустріти в іншій казці “Брат тигр і брат дроворуб”, написаною Банг Чон Хваном.

Одного разу дроворуб, який доглядав свою матір, рубаючи дрова в горах, зустрів тигра. Перелякавшись, дроворуб придумав план, який полягав в тому, щоб обманути тигра та змусити його повірити, що вони з ним брати, і удати, що щасливий нарешті побачити свого старшого брата. Тигр, ошуканий цим, вірить у правду сказаного ним і без жодних сумнівів відпускає дроворуба. І кожного разу, коли він ловить звіра, він таємно залишає його в будинку лісоруба, щоб доглядати за його матір'ю, виявляючи тим самим синівську пошану до матері дроворуба. Минає час, і мати дроворуба помирає, тигр,

думаючи, що його рідна мати померла, не може подолати своє горе і голосить, поки не помре. Дроворуб, який дізнався про це від дітей тигра, був зворушений і пролив сльози, і поховав тигра біля могили своєї матері, сказавши, що вони зустрінуться як справжні брати на тому світі.

- 5) *어부지리* (буквальний переклад: прибуток для рибалки); український еквівалент: будувати щастя на чужій біді, значення: третя сторона отримує користь без будь-яких зусиль, поки обидві сторони змагаються. Часто цю ідіому використовують в побутових ситуаціях або ж коментуючи історичні події. Також приклад вживання цієї ідіоми наявний у творі “Люди Вонгмідона”, серія романів автора Ян Гуйджа.

У 9 главі “Хліб насущний” розширений супермаркет Гімпо та сусідній супермаркет конкурують за цінами, показуючи, як жителі Вонгмідона отримують прибуток. Зовнішній та внутрішній конфлікт між цими двома супермаркетами, серед жителів Вонгмідона є основними конфліктними аспектами цього роману.

- 6) *가는 말이 고와야 오는 말이 곱다* (буквальний переклад: слова, які виходять, хороші лише тоді, коли вони хороші); значення: ви повинні бути добрими у своїх словах і вчинках по відношенню до інших, щоб вони також могли бути добрими у своїх словах і вчинках по відношенню до вас. З цим прислів'ям пов'язана історія про м'ясо, доставлене Дольсьве, і м'ясо, доставлене Собаном. Дольсьве, який продає м'ясо, робив свій бізнес на ринку, коли батько та син Кім, який був відомий як жадібна людина, прийшли купити м'ясо. Продавець роздратувався, коли скупий покупець сказав, що товар дорогий, тому поведився владно. Дольсьве згорнув м'ясо в аркуш паперу і простягнув його, ніби кидаючи. З іншого боку, коли батько і син Чой говорили ласкаво та ввічливо, ніби просили його, відмінно попереднім, він нарізав м'ясо великими шматками. Але коли Кіми раптово розлютилися, звинувативши його в дискримінації людей, Дольсьве вдарив батька і сина

Кімів, і селяни переказували: “Це історія про те, як батько та син Кім тікають, кажучи: “Тільки якщо ти будеш говорити ласкаво, то твої слова будуть добрими”, а Дольсве обіцяє не говорити легковажно в майбутньому.

- 7) *조강지처* (буквальний переклад: дружина, яка разом страждала, їдаючи осадок sake та рисові висівки); український еквівалент: бути разом і в біді, і в радості, в багатстві, і в бідності, значення: жінка, що ділить невзгоди разом з чоловіком; віддана дружина. Цей вираз вперше став відомим після роману Чо Чан Ін “아내” (Дружина) про історію часів правління короля Гванму. Старша сестра імператора Гванву – принцеса Хоян, рано овдовіла, і брат, маючи намір знайти нового чоловіка, запитав її: “Чи є хтось, хто тобі подобається?”. Принцеса відповіла, що хотіла б стати дружиною Сон Хонгона, який був підданим імператора. Однак виникла проблема – Сон Хонг уже був одруженим. Оскільки він не може взяти наложницею члена королівської сім’ї, йому довелося б зробити її своєю основною дружиною. В такому випадку його першу дружину було б вигнано або понижено до наложниці, тому принцеса Хоян не могла просто так продовжити шлюбні переговори лише тому, що він їй сподобався. Отже, імператор Гванву придумавши привід, запросив Сон Хонга, а сам сховав принцесу Хоян за складною ширмою, і, випиваючи з ним, натякнув на сестру. “Кажуть, що коли люди стають успішними, вони змінюють своїх друзів, а коли вони стають багатими, вони змінюють своїх дружин. Як щодо тебе?” Почувши ці слова, Сон Хонг сказав: “Я чув, що Бог не повинен забувати друзів, які були поруч з ним, коли він був бідним, і що він не вислав би з дому дружину, яка ділила усі невзгоди з чоловіком.” Кажуть, що імператор Гванму, який зрозумів позицію Сон Хонга, глянув у бік, де була його сестра, і в розпачі прошепотів: “Я не зроблю цього, сестро”.

Для більшого контрасту та забарвлення, як техніку вираження, автори часто використовують ідіоми у поезії. Ідіоми в такому випадку часто слугують художнім засобом – алегорією для приховання початкової ідеї сказаного, щоб можна було вгадати і зрозуміти внутрішній зміст.

- 1) *귀신 씨나락 까먹는 소리* (буквальний переклад: звук забуття привидів); значення: бурмотіти собі під ніс незрозумілі звуки. Такий вираз використала письменниця Кім Джин Гьон у вірші “뿌리가 없으면 썩는 겨” (Без коріння полова гниє). Критика безкорінного життя була описана завдяки цьому прислів'ю.

야, 이눔아,

뿌리가 없으면 썩는 겨,

귀신 씨나락 까먹는 소리 허지두 말어.

- 2) *공든 탑이 무너 지다* (буквальний переклад: вежа великих зусиль падає); значення: результати роботи, в яку вклали багато зусиль, не обов'язково будуть марними. Це прислів'я було використане у вірші Чхве Мьон Сука “그 산의 계단 중에서” (Сходячи з гори). Цей вірш розповідає про метод розмови через процес підйому та спуску з гори з різними інтервалами кроків. В останньому рядку поет використовує модифікований варіант прислів'я “공든 탑이 무너 지다” на “공든 탑이 무너질 수 있기 때문이다”, щоб сказати, що спілкуючись з людьми, від яких ти далекий, треба закінчувати розмову повільно й обережно.

- 3) *까마귀 노는곳에 백로야 가지마라* (буквальний переклад: біла чапля, не ходи, де ворони вештаються); значення: ті, хто чистий і чесний, як біла чапля, не повинен ходити туди, де збираються і б'ються підступні люди і дрібні люди, зовні схожі на ворон. Такий своєрідний вираз був використаний в вірші “까마귀 노는곳에 백로야 가지마” (Біла чапля, не ходи, де ворони вештаються) письменниці під псевдонімом Ріо. Вона використала таку ідіому як емоцію

схвилювання, що “ваш невинний розум і тіло, які були очищені в Чонгані, будуть заплямовані”.

- 4) *까마귀가 검기로 마음도 검겠나* (буквальний переклад: оскільки ворона чорна, то чи серце теж чорне?); значення: що ви не повинні оцінювати когось як бідну людину лише тому, що її зовнішній вигляд брудний і непривабливий. Такий вираз був використаний в якості алегорії у творі поета та політичного діяча часів династії Чосон Лі Джіка “가마귀 검다 하고 백로(白鷺)야 웃지 마라” (Ворона чорна, а біла чапля, не смійся). Цей твір є віршем, який виправдовує власні дії автора щодо заснування Чосон і сатиризує Горьо Юшін, який його критикував. Він використовує фразеологізм, щоб показати свою невинність, і критикує лицемірів, які, здається, занепокоєні справами країни зовні, але не всередині.
- 5) *계란으로 바위치기* (буквальний переклад: ударити по каменю яйцем); значення: дурниця, яка призводить лише до збитків, а не до прибутку, або це метафорично стосується справи, яка здається неможливою, необачною та не має шансів на перемогу. Також вираз використовується, коли безсила і незначна особа бореться проти озброєної до зубів організації та системи з величезною владою. До такої ідіоми вдалася письменниця Чхве Мьон Хі у романі віршами “혼불” (Хонбуль), який розповідає про історію людей, які чинили опір корумпованій владі в кінці династії Чосон.

2.2. Класифікація використовуваних ідіом у корейській мові

Серед, розглянутих в попередньому підпункті, фразеологізмів можна помітити велику різницю: усі вони вирізняються між собою. Тому слід провести класифікацію ідіом, беручи до уваги особливості використовуваних виразів. Варто зазначити, що деякі ідіоми не мають за собою відомого першоджерела, а лише визначення в словнику. Це

можна пояснити тим, що багато фразеологізмів пішло від живого мовлення та передавалось усно без посилання на конкретні події.

Почнемо класифікацію за джерелом походження:

1) усна народна творчість:

- *꿩 구워 먹은 자리*: Давним-давно в гірській місцевості жила молода пара зі своєю літньою матір'ю. Однак чоловік був дуже жадібною і скупюю людиною. Завжди, коли мав вільний час, він замість роботи йшов у гори, ловив фазана, ховав його і нишком смажив та їв один, поки дружина та мати спали. Оскільки це повторювалося знову і знову, дружина впала в депресію. Тож, поки чоловік сховав фазана і пішов, жінка з'їла його з мамою. Тієї ночі, коли дружина заснула, чоловік пішов туди, де він сховав фазана, щоб поїсти. Але фазана вже не було. Коли чоловік був неспокійний біля місця, де смажив фазана, і втратив апетит, дружина запитала: “Чого ти всю ніч сидиш без діла?” ... “ і влаштувала сварку. Після цього кажуть, що прислів'я “*꿩 구워 먹은 자리*” почали вживати, коли взагалі не було жодного сліду з місця події.
- *흥부와 놀부*: Зараз перша асоціація з цим твором – казка про “Хинбу і Нольбу” (*흥부와 놀부*), однак є і старіша версія появи цієї ідіоми. Так, першоджерелом вважають один із репрезентативних романів Пансорі разом із Чунхянджоном. Це твір про заохочення та покарання, який показує дуже типовий приклад поганого старшого брата та доброго молодшого брата. Народна казка Бангі, дія якої відбувається в період Сілла, вважається джерелом *흥부전* (старіша версія ідіоми). Різниця між творами в тому, що ролі старшого і молодшого братів помінялися місцями, а поганий гине, однак сюжет досить схожий.
- *가는 말이 고와야 오는 말이 곱다*: Цей вираз набув своєї популярності завдяки казці “*두 나무꾼이야기*” (Казка про двох дроворубів). Жили-були два дроворуби. Один дроворуб говорив тільки різкі та неприємні слова, а другий говорив тільки красиві

і гарні слова за що отримав багато похвали. І ось одного дня дещо сталося. Лісоруб, який говорив тільки різкі слова, пішов на гору рубати дрва і зустрів тигреня. Тоді йому нічого не залишалось, як нагруб'янити малюку, назвавши його потворною та поганою твариною. Вмить з іншого боку з'явилась мама-тигриця. Вона почала дорікати дроворубу за те, що він наговорює на її дитинча. З того дня, коли чоловік приходив на гору, мама-тигриця робила все, щоб він не зміг рубати дрва. Одного разу, дроворуб, який говорив лише гарні слова, зустрів тигреня. Він похвалив тигреня. Сказав, що воно таке миле і що виросте гордим і красивим тигром. Почувши ці слова, мама-тигриця принесла лісорубу дрва і навіть відвела його туди, де був закопаний дуже дорогоцінний дикий женьшень. Побачив це грубий дроворуб і запитав, ридаючи: “Як так, чому ти подобаєшся тигриці? Я на межі смерті через неї.” Мисливець, який говорить ласкаво, відповів: “ Кажуть, що слова, які приходять до мене, добрі лише тоді, коли вони добрі до інших. Якщо я добрий до інших, то й інші будуть добрі”.

- *계란으로 바위치기*: Вперше згадується у творі періоду династії Горьо “명심보감”. По дорозі до Ци Мозі зустрів ворожку. Ворожка сказала Мозі, що дорога на північ була несприятливою, але Мозі проігнорував слова та попрямував на північ, однак течія річки була надто швидкою, щоб її перетнути. Коли ворожка побачила, що Мозі повертається, і почала йому докоряти, той розлютився і спростував ворожку такими словами.
 - Те, що ви говорите, – безпідставний забобон, і якщо ви в нього вірите, то ніхто в світі не зможе і кроку ступити по стежці. Критикувати мене цими словами – все одно, що яйцем вдарити камінь.

2) історичні події:

- *시치미를 떼다*: Цей вираз з'явився ще за часів династії Горьо та мав багато різних трактувань у словниках того часу, однак, відома й інша етимологія. Згідно історії, під час династії Горьо хтось зняв бирку з іменем “Шічімі”, прикріплену до мисливського сокола, і сам прикинувся власником сокола.

- *바가지 긁다*: Походження цього виразу полягає в тому, що спочатку в невеликих поселеннях існував звичай, коли люди дряпали миску, щоб видати неприємний звук та відігнати злих духів, коли навколо панувала дивна хвороба. Через шаркання чаші навіть привиди могли втекти. Існує також теорія, згідно з якою цей вираз стали використовувати в результаті опосередкованого протесту проти економічної некомпетентності та бідності чоловіка, який зішкрібав дно порожньої миски для рису. Чоловіки не витримували цькування та здирництв дружин і ставали піратами, щоб зняти стрес.
- *조강지처*: Походження цього виразу пов'язано з контекстом періоду стародавнього світу. У досучасну епоху розлучення або повторний шлюб жінки вважалися великою ганьбою, і навіть якщо ганьба була стерпною, жінки не могли просунути в суспільстві, тому що не мали змоги заробляти гроші самостійно. Оскільки права власності не були гарантовані, вони не могли накопичити майно, тому розлучення було неможливим. Жінка перебувала в такому стані, коли вона не могла жити нормальним життям. У цій ситуації здається, що концепція “не слід відмовлятися від *조강지처*” виникла як мінімальний захід безпеки та довіри для жінок.

Також розглянемо лексичне походження ідіом серед яких:

1) ідіоми китайського походження: *고사성어*, які часто використовуються для кращого розуміння китайської літератури при перекладі на корейську мову.:

- *궁여지책* : походить від китайської ідіоми: 窮餘之策;
- *어부지리*: походить від китайської ідіоми: 利害關係;
- *조강지처*: походить від китайської ідіоми: 糟糠之妻;

2) ідіоми китайського походження: *사자성어*, які були перекладені на корейську, але все ще не втратили свого значення в китайській:

- *까마귀 노는곳에 백로야 가지마라*: походить від китайської ідіоми: 近墨者黑;
- *계란으로 바위치기*: походить від китайської ідіоми: 以卵擊石

3) власне корейські ідіоми:

- 시치미를 떼다;
- 흥부와 놀부;
- 공든 탑이 무너 지다;
- 가는 말이 고와야 오는 말이 곱다;
- 귀신 씨나락 까먹는 소리;
- 꿩 구워 먹은 자리;

Також у прикладах наведені ідіоми *іменникового типу*:

- *바가지 긁다*: головною частиною ідіоми є *바가지*, на основі якого існують інші ідіоми, як, наприклад, *바가지로 얻다 (먹다)* (означає “отримати більше, ніж потрібно”);
- *말문이 막히다*: головною частиною ідіоми є *말문*, на основі якого існують інші ідіоми, як, наприклад, *말문(을) 열다* (означає “почати говорити”);
- *편목이 없다*: головною частиною ідіоми є *편목*, на основі якого існують інші ідіоми, як, наприклад, *편목이 익다* (означає “бути знайомим оку”);
- *췌기를 박다*: головною частиною ідіоми є *췌기*, адже дієслово *박다* може замінюватися словом *치다* без зміни значення;
- *체면이 서다*: головною частиною ідіоми є *체면*, на основі якого існують інші ідіоми, як, наприклад, *체면에 물리다* (означає “потрапити в багато неприємностей”);
- *눈에 밝히다*: головною частиною ідіоми є *눈*, на основі якого існують безліч інших ідіом, як і на інші частини тіла.

Висновки до Розділу 2

У корейській художній літературі використання ідіом є важливою частиною творчого процесу: сприяє збагаченню мови та виразності письма. Однак, без правильного підходу до аналізу фразеологізмів є велика ймовірність негативного впливу на текст. Завдяки загальним знанням про характеристику та класифікацію ідіом, ми змогли на практиці проаналізувати вирази на прикладі корейських літературних творів

та впевнитись, що фразеологізми можуть використовуватися в різних контекстах в відповідності до ефекту, який хотів створити автор.

Специфіка використання ідіом полягає у їхньому контекстуальному інтегруванні, створенні атмосфери, надання персонажам характеру та підкресленні ключових моментів сюжету. В аналізі ми можемо прослідити, що багато ідіом використовувалися в якості алегорії, епітетів, емоційного підсилення дії та слів персонажів. Використання ідіом дозволяє письменникам створювати образи та надавати творам особливого колориту.

Завдяки поглибленому аналізу структурних та семантичних особливостей ідіом є змога розширити свої знання у цій темі, покращити перекладацькі навички, а також більш детально вивчати корейську мову, розуміючи коли, як і навіщо використовується певний фразеологізм. Певна річ, що не завжди є змога перекласти ідіоми та зрозуміти, що саме хотів донести автор, особливо у випадках перефразувань. Однак, для цього існують словники, що можуть допомогти з тлумаченням.

Підсумовуючи, можна сказати, що аналіз ідіом на прикладі літературних творів корейської мови допомагає краще зрозуміти специфіку мови, яку вивчаєте та культури. Це допоможе знайти певний зв'язок з культурною спадщиною корейського народу. Класифікація ідіом у корейській мові дозволяє систематизувати їх та зрозуміти їхню роль у тексті.

ВИСНОВКИ

У даному дослідженні ми вивчили теоретичні основи щодо корейських ідіом та провели їх семантичний аналіз на прикладах з корейської літератури для кращого розуміння фразеологізмів. Ми змогли більше дізнатися про явище ідіом та яку роль вони відіграють в корейській лексиці і письмовій творчості корейського народу.

Тому підсумовуючи, ми можемо сказати, що ідіоми відіграють важливу роль у художній літературі та відображають багатогранність мови, культурну спадщину, роблячи твори більш насиченими та цікавими для читачів.

1. Ідіоми грають важливу роль у художній літературі, додаючи текстам глибину, образність і емоційне багатство та певну автентичність. У письмовій формі ідіоми використовуються як літературний прийом для надання контексту персонажам, мові та обстановці, а також вони можуть допомогти додати трохи гумору до твору. Ідіоми можна використовувати для передачі сенсу, використовуючи прихований підтекст. Це може зробити письмовий твір цікавішим та захоплюючим, а також забезпечити додатковий шар розуміння читачеві.

2. Згідно лінгвістичній термінології: ідіома або ж фразеологізм – це стійке словосполучення або вираз, який має визначений семантичний відтінок і є важливим елементом мови, що формується внаслідок довготривалого використання в мовленні спільноти. Це синтаксично і семантично фіксована структура, яка набуває визначеного значення, виходячи за межі літерального розуміння компонентів. В корейській мові ідіоми також грають не малу роль. Стверджується, що ідіоми слід називати 관용어, наголошуючи на їх відмінності від фраз у світлі їхніх особливих характеристик.

3. Ідіоми мають широке поле класифікації, завдяки якому можна зрозуміти тип використаної ідіоми. Так, згідно корейським дослідникам існують: іменникові (які функціонують на основі іменника) та дієслівні (які функціонують на основі дієслова) ідіоми. Наприклад: дієслівні ідіоми: “박차를 가하다” (додавання сили, щоб пришвидшити

прогрес), “*쿨러 온 호박*” (трапляється щось несподівано хороше або ви отримуєте багатство); іменникові ідіоми: “*누워서 떡 먹기*” (йдеться про щось, що можна зробити легко), “*어깨에 힘을 주다*” (людина поводиться пихато та нахабно).

4. Ідіоми мають також узагальнені типи за граматичними особливостями і структурою; семантичними та синтаксичними особливостями. Цих характеристик настільки багато, що одне дослідження не здатне охопити усю інформацію. Однак, у роботі ми використали основні критерії для аналізу, а саме лексичне походження ідіом (чисто корейська фразеологія; фразеологія китайського походження; запозичена фразеологія) та джерело ідіом з усної народної творчості чи історичних подій.

5. В першому підрозділі практичної частини ми зосередили увагу на прикладах ідіом у літературі та контекстуальне значення цих ідіом в тексті. Так, наприклад, у романі Хан Канг “Вегетаріанка” ідіома *바가지 긁다* (“пилити чоловіка”) використовувався чоловіком головної героїні для позначення свого презирства до жінок та характеризує тогочасну патріархальну систему знецінювання жінок та цінності чоловіків ще безліч разів, використовуючи ідіоми, що означають “божевільна” (*완전히 맛이 갔어*) по відношенню до головної героїні та “бути засоромленим” (*면목이 없다*) у відношенні до чоловіка, який в позиції жертви.

6. Також ідіоми зустрічаються в казках та віршах. Наприклад: “*홍부와 놀부*” (заохочувати добро і карати зло) у традиційній казці “Хинбу і Нольбу”; “*궁여지책*” (придумати хитрість після важкої ситуації) в літературній казці “Брат тигр і брат дроворуб”; “*계란으로 바위치기*” (дурниця, яка призводить лише до збитків, а не до прибутку) у віршах “Хонбуль”. Найчастіше ідіоми у віршах або ж казках використовують в якості алегорії для повчального ефекту.

7. Якщо заглиблюватися у класифікацію використаних в практиці ідіом, то можна зустріти власне корейські ідіоми: “*시치미를 떼다*” (вдавати, що хтось чогось не робив, або вдавати, що не знає, що сталося, навіть якщо знає); “*공든 탑이 무너 지다*” (результати

роботи, в яку вклали багато зусиль, не обов'язково будуть марними); “*꿩 구워 먹은 자리*” (щось робити, не залишаючи слідів); ідіоми китайського походження: “*궁여지책*” – “窮餘之策” (придумати хитрість після важкої ситуації); “*어부지리*” – “利害關係” (третя сторона отримує користь без будь-яких зусиль, поки обидві сторони змагаються).

Аналізуючи матеріал курсової роботи, можна підсумувати, що ідіоми є важливою складовою корейської мови та використовуються в різних сферах, зокрема у художній літературі. Використання ідіом також сприяє глибшому розумінню корейської культури та менталітету.

Отже таким чином, розглянувши тему ідіом та їх семантичні характеристики у корейській мові на прикладі художньої літератури на практиці, ми змогли підтвердити актуальність даного дослідження, виконати поставлені завдання та досягли поставленої на початку мети.

초록

본 연구는 한국 소설에 나타난 관용어의 의미적 특성을 연구하고 분석하는 것을 목표로 한다. 본 연구에서는 숙어의 이해를 돕기 위해 한국어 관용어의 이론적 기초를 연구하고, 한국 문헌의 예를 활용하여 의미론적 분석을 실시하였다. 우리는 관용어 현상에 대해 더 자세히 알아볼 수 있었고, 그것이 한국인의 어휘력과 글쓰기 창의성에서 어떤 역할을 하는지 알아볼 수 있었다.

이 과정에는 한국 소설의 예와 사용된 관용어에 대한 의미론적 분석이 포함되어 있다. 연구의 타당성은 한국 소설에 등장하는 수많은 관용어와 그 해석의 필요성에 의해 결정된다. 한국어 소설 속 관용어의 의미론적 특성화는 작가가 관용어를 어떤 상황에서, 어떤 목적으로, 정확히 어떻게 사용할 수 있는지 더 자세히 알아내는 데 도움이 될 것이다. 어구 단위의 정확한 분석은 작가의 독특한 스타일과 작품의 표현력을 형성하는 데 중요한 역할을 한다는 점을 잊어서는 안된다. 특히, 국어 및 문학 전문가들의 언어 능력 향상에 도움이 될 것이다.

숙어에는 문법적 특징과 구조에 따라 일반화된 유형도 있다. 이러한 특성이 너무 많아서 하나의 연구로 모든 정보를 다룰 수는 없다. 그러나 본 연구에서는 관용어의 어휘적 유래 (한국어 어법, 중국어 어법, 외국어 어법)와 구비민속예술이나 역사적 사건에서 나온 관용어의 출처를 분석의 주요 기준으로 삼았다. 수업 내용을 분석해 보면 관용어는 한국어의 중요한 구성 요소이며 다양한 분야, 특히 소설에서 사용된다는 결론을 내릴 수 있다. 관용어의 사용은 한국의 문화와 사고방식을 더 깊이 이해하는 데도 도움이 된다. 관용적 표현은 각 단어보다 의미상으로 훨씬 더 많이 채워져 있기 때문에 언어에서의 기능에 흥미가 있다. 관용어가 은유적이고 비유적일지라도 일단 이해되면 모든 언어의 유형적이고 표현적인 특징이 된다. 이를 통해 말하는 사람은 직접적으로 말하지 않고도 특정 감정을 표현함으로써 자신을 표현할 수 있다. 또한 관용어는 사회적 표준, 원칙 및 신념에 대한 문화적 통찰력을 제공하여 화자의 생각, 감정 및 태도를 이해할 수 있게 해준다.

이에 이와 같이 실제 소설의 예를 통해 한국어에서 관용어의 주제와 그 의미적 특성을 고찰한 결과, 본 연구의 타당성을 확인할 수 있었다.

키워드: 한국어 관용어, 소설, 의미적 특성, 분석, 표현, 한국의 문화.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Жила В. (2011). *Фразеологічні одиниці та прислів'я як об'єкт лінгвістичних досліджень у корейській мові*. Вісник Львівського університету. Серія філологічна, Вип.54, 217-224.
- Кочерган, М. П. (2010). *Загальне мовознавство*, 290.
- Kim Sunyoung (2014). *Study on Pragmatic Use of Korean Idiomatic Expressions - with a Focus on Variation Tendencies*. Journal of the International Network for Korean Language and Culture 11-3, 23-46.
- Hye-Young Jeon (2001). *Teaching Method of Korean Idiomatic Expressions for Foreigner*. Journal of Korean Language Education 12-2: 181-199.
- Flores d'Arcais, G. B. (1993). *The Comprehension and Semantic Interpretation of idioms*. *Naver Dictionary/ Naver 사전 (어학사전)*. <https://dict.naver.com/>.
- Naver 한자사전*. <https://hanja.dict.naver.com/#/main>.
- 김 애 심 (2018). *A Study on Teaching Methods of Korean Idiom for Chinese Students Using the Cultural Background*. 조선대학교: 교육대학원.
- 박근희 (2018). *한국어 학습자를 위한 인지언어학 기반 관용표현 교육 연구*. 세종대학교.
- 김종택 (1971). *이디엄 연구*. 어문학 25, 한국어문학회.
- 황희영 (1978). *한국 관용어 연구*. 성곡논총 9, 성곡학술문화재단.
- 문금현 (1998). *국어의 관용 표현 연구*. 서울대학교 박사학위논문.
- 김문창 (1975). *국어관용어의 연구*. 서울대학교 대학원석사학위논문.
- 묘춘매 (2008). *한국 한자어 관용 표현의 유형 연구*. 강원대학교 박사학위논문.
- 김수현 (2014). *겨레말큰사전*.

한강 (2007). *채식주의자*. 창비.

최명숙 (2021). *시 쓰는 방법 - 표현 기교(수사법) - 비유*.

한국민족문화대백과사전. <https://encykorea.aks.ac.kr/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

박차를 가하다	додавання сили, щоб пришвидшити прогрес
쿨러 온 호박	отримувати несподіваний прибуток
약방의 감초	втручатися у все, що відбувається
누워서 떡 먹기	легка справа
어깨에 힘을 주다	людина поводиться зарозуміло та нахабно
비행기를 태우다	хвалити когось, щоб змусити його відчути себе привабливим або важливим, іноді нещиро
한 손 놓다	розслабитися після подолання критичного моменту
갈피를 못 잡다	неможливість зрозуміти значення або сюжет слів або ситуацій
별로 ~ 아니다	щось не дуже подобається, недовподоби
손을 벌리다	просити позичити гроші
입이 무겁다	вміти тримати таємниці
빙산의 일각	труднощі або проблеми, які є частиною набагато більшої біди
조족지혈	дуже мала кількість
큐피드의 화살을 맞다	сильно закохатися
타월을 던지다	визнати поразку, здатися
그 놈이 그 놈이다	люди чи групи, які протистоять або рівняються між собою, і рівень обох є подібним (у поганому сенсі)
눈이 짓무르다	очі поранені, налиті кров'ю та мокрі від сліз
가슴에 못을 박다	завдати емоційного болю
구들장군	людина, яка не може використовувати свою енергію на вулиці, а вдома лише голосно кричить
파리목숨	використовується, коли звичайних людей звільняють або отримують не вигідне становище на роботі
닭고집	термін для впертої людини
객소리	говорити різко

함흥차사	від відправника досі немає новин
땡잡다	піймати трошки вдачі
새발의 피	метафора для дуже незначної речі або надзвичайно малої кількості
땡 짚고 헤엄치기	дуже легко, тому що немає конкуренції
한잔하다	випити (алкогольний напій)
고생 끝에 낙이 온다	винагорода прийде після важких часів або зусиль
밤낮으로 새우다	наполегливо працювати або докладати зусиль, щоб щось зробити
가는 말이 고와야 오는 말이 곱다	якщо ви поведетеся з іншими доброзичливо й ввічливо, до вас ставитимуться відповідно
바늘 도둑이 소도둑 된다	попередження, що маленька крадіжка може призвести до великої крадіжки
시작이 반이다	починати щось є найважливішим, і коли ви починаєте, процес до кінця буде природним
일거양득	отримайте дві вигоди від однієї дії
십중팔구	дія майже закінчена
일편단심	незмінна лояльність та цілеспрямованість
동문서답	питають про одне, відповідають про інше
설상가상	біда не приходить одна
눈을 감아 주다	знати про чужу помилку, але навмисне не визнавати її
바가지 굵다	сваритися на підставі хатніх справ тощо
체면이 서다	врятувати репутацію
완전히 맛이 갔어	зійшов з розуму, поводитьься як божевільний
말문이 막히다	нема чого сказати
췌기를 막다	заздалегідь прийняти тверде рішення, щоб уникнути проблем у майбутньому, наполягати на чомусь

눈에 밝히다	про щось думати, не могли викинути щось з думок (не завжди у хорошому сенсі)
면목이 없다	ніхто не може підняти обличчя, тому що йому дуже соромно
꿩 구워 먹은 자리 시치미를 떼다	щось робити, не залишаючи слідів вдавати, що хтось чогось не робив, або вдавати, що не знає, що сталося, навіть якщо знає
흥부와 놀부	заохочувати добро і карати зло
궁여지책	придумати хитрість після важкої ситуації
어부지리	третя сторона отримує користь без будь-яких зусиль, поки обидві сторони змагаються
조강지처	жінка, що ділить невзгоди разом з чоловіком; віддана дружина
귀신 씨나락 까먹는 소리 공든 탑이 무너 지다	бурмотіти собі під ніс незрозумілі звуки результати роботи, в яку вклали багато зусиль, не обов'язково будуть марними
까마귀 노는곳에 백로야 가지마라	ті, хто чистий і чесний, як біла чапля, не повинен ходити туди, де збираються і б'ються підступні люди і дрібні люди, зовні схожі на ворон
까마귀가 검기로 마음도 검겠나	не оцінювати когось як бідну людину лише тому, що її зовнішній вигляд брудний і непривабливий
계란으로 바위치기	дурниця, яка призводить лише до збитків, а не до прибутку, або це метафорично стосується справи, яка здається неможливою, необачною та не має шансів на перемогу